

מרכז שניידר לרפואת ילדים בישראל
مركز شتاينر لطب الأطفال في إسرائيل
Schneider Children's Medical Center of Israel

כללית 100 שנה
מער
הכי טובה למשמחה

עיתון מרכז שניידר לרפואת ילדים
מקבוצת כללית
גיליון 38 • ינואר 2014

פִּאדָל

תורת ההתפתחות

על המכון להתפתחות הילד • עמ' 12-13

עובדות ועובדים יקרים,

את שנת 2013 סיימנו עם הישגים רפואיים ראויים לציון: השתלות איברים מוצלחות (כולל חמישה ניתוחי השתלות ב-72 שעות), קידום הרדיולוגיה הפולשנית, גילוי גנים חדשים למחלות נדירות ופריצת דרך בהדמיה תוך-צנתורית באמצעות הולוגרמה. אי אפשר לסכם את השנה מבלי להביע את הערכתנו לד"ר אלי שמחי וד"ר אלחנן בר-און, שיצאו לפיליפינים עם משלחת צה"ל וייצגו את שניידר נאמנה בפעילות רפואית-הומניטרית ממדרגה ראשונה. במקביל לכל אלה רשמנו שנה פורייה במחקר עם עלייה ניכרת במספר הפרסומים, כולל שני פרסומים בעיתון הרפואי היוקרתי בעולם *New England Journal of Medicine*. בשנת 2014 נמשיך לקדם את הפעילות הקלינית ואת הכנסת הטכנולוגיות המתקדמות בעולם, נעודד המשך פעילות מחקרית ענפה במטרה להעלות את הרף הגבוה שהצבנו בשנתיים האחרונות, נמשיך להדק קשרים בינלאומיים עם מוסדות רפואיים מובילים בעולם ולסייע בהקמה ובייעוץ לבתי חולים לילדים במדינות כמו סין וקזחסטן.

2014 תביא עימה ציון דרך משמעותי עבור מרכז שניידר: במהלך השנה תחל בנייתו של בניין נוסף, שעתידי לשרג את בית החולים הן בהיבטי רפואה וציוד והן בתנאי האשפוז והמלונאות לילדים החולים ומשפחותיהם. הקמת הבניין תאפשר לנו להציע יותר מ-300 מיטות אשפוז, ובכך לתת מענה לביקוש המתמשך מהארץ ומהעולם לשירותים השונים במרכז שניידר. כך נצמצם עומסים תוך שמירה על רמה גבוהה של ציוד וטכנולוגיה חדשנית, לצד תנאי אשפוז המשתווים למרכזים הרפואיים המובילים בעולם.

במקביל לבנייה, הצפוייה להימשך כשלוש שנים, נחל בתוכנית בינוי ושיפוץ בבניין הקיים, כדי להציבו בסטנדרטים העולמיים העדכניים ביותר. מחלקות טיפול נמרץ חזה ולב, האונקולוגיה והפגייה עוברות בימים אלו שדרוג משמעותי לרווחת המטופלים, המשפחות והצוותים. כחלק מתוכנית הפיתוח יעבור גם המערך האמבולטורי שינוי ניכר. גם אם נחוזה תקופה לא קלה של בינוי ועבודות, אני משוכנע כי בתום הפרויקט נוכל לברך בסיפוק על המוגמר.

פרויקט הבינוי המקיף יאפשר לנו להמשיך ולבצע את מה שאנו יודעים לעשות כה טוב: רפואת ילדים מצוינת, עתירת ידע, בחזית העולמית, עם אנשי מקצוע מעולים וברמת שירות גבוהה. נכון, אנו בשניידר "מכוונים גבוה"; זה ב-DNA שלנו. אולם אני יודע היטב, שעם אנשי מקצוע ובני אדם איכותיים כמוכם, אין משימה שהיא בלתי אפשרית. בהצלחה לכולנו.

פרופ' יוסף פרס

שלום לכולכם,

תקופה זו של השנה הינה ימים של זיכרון עבוננו, בני משפחת שניידר. זה כבר שנה שאבי ארונינג ו-12 שנים שאמי הלן אינם עוד עימנו. הוריי, זכרם לברכה - בעלי החזון, המייסדים, התורמים והשגרירים של מרכז שניידר לרפואת ילדים בישראל. אנו מדליקים נרות לזכר נשמתם של יקירינו שעזבו אותנו, ובעצם ימים אלה גם מדליקים נרות חנוכה ומדברים על הניסים ועל האור שבחיינו.

כמה מתאים הדבר שאנו מציינים את שני האירועים הללו כמעט בו זמנית, שהרי בקלות ניתן לראות את הוריי כמי שיצרו נס מודרני במדינת ישראל ובעזרת טוב ליבם הביאו אור לחייהם של רבים. אנו מדליקים נרות גם כדי לקשר בין הדורות ולשקף את נצנוץ הלהבה. בחלוף 22 שנים להקמת מרכז שניידר, גם המבנה הפיזי, שבין כתליו מנוהלת רפואת ילדים מובילה, מזכיר לנו יום-יום את תרומתם המדהימה של הוריי.

ועדיין, המתנה לילדי ישראל הייתה אף גדולה מכך. היא הביאה עימה מחויבות ליושרה, צניעות, מצוינות, חדשנות, מקצועיות, התמחות, שיתוף פעולה, התנדבות, חמלה, נתינה, קהילתיות, מחקר, ראייה כוללת, נדיבות, משפחה, חזון, אהבה וחלום אמיתי על שלום.

אין עת טובה מזו להביט אחורה לעבר, לבחון את ההווה ולצפות קדימה לעתיד באופן אישי ולאומי כאחד - ולהבטיח, כי המתנה האמיתית היא היותו של מרכז שניידר בסיס לכל הערכים הללו גם כיום. מי ייתן ואור נשמותיהם הטובות של ארונינג והלן שניידר ימשיך להורו מעלינו וזכרם ימשיך להיות מבורך.

ברכות חמות,
ליא שניידר

שניידר לידיעתך - כי מגיע לך

פרויקט "כללית לידיעתך" - כי מגיע לך" משקף את תפיסת המובילות בשירות, המוגדרת על ידי כללית כיעד אסטרטגי. מרכיבי השירות הם מידע מותאם ויזום, יחס אכפתי ורציף ותיאום בין תחנות. לאחרונה עלה לאוויר במערכת המולטימדיה במרכז שניידר סרטון ראשון עם הדמויות פאזי ונועם, המוכרות ומזוהות עם שניידר, שמטרתן שיפור השירות והגברת שביעות הרצון של הילדים המאושפזים ובני משפחותיהם.

סרטון האוריינטציה מרכז עבור המטופל ומשפחתו את כל המידע הרלוונטי לאשפוז - מתוך הכרה שזהו חלק מחובתנו במסגרת ההליך הטיפולי. המידע מועבר באופן יזום ואקטיבי, באמצעות איוורים ידיוותיים וכתוביות בעברית וערבית לפי בחירה. תכני הסרטון מחזקים את המודעות וההיכרות עם יחידות שניידר ועם השירותים הקיימים בבית החולים, שעשויים להקל על השהייה באשפוז, במטרה להפיג את חוסר הוודאות בקרב הילדים וההורים, להגביר את אמוןם במערכת ולהפוך אותם לשותפים בתהליך תוך כדי תיאום ציפיות. דמויותיהן של פאזי ונועם ימשיכו ללוות את המטופלים והוריהם במגוון אמצעי הדרכה והסברה בעתיד.

בשער: ד"ר תמי שטיינברג, מנהלת המכון להתפתחות הילד, עם מטופלות. צילום: דרור כץ. כתבה בעמ' 12-13

מרכז שניידר לרפואת ילדים
רח' קפלן 14, פ"ת 49202
טל' 03-9253208 • פקס 03-7608398
rshaked@clalit.org.il
www.schneider.org.il
המערכת אינה אחראית לתוכן המודעות

עורכת ומפיקה: ריבה שקד • מערכת: פרופ' שי אשכנזי,
רונית סינגר, עידית רונן, אתי צור, משכית שוחט, דנה רזניק,
פרופ' לינה באסל, עידית מיטלמן, דלית כהן, לינור נבו
כתיבה, עריכה ועיצוב: שריג רעיונות
מודעות: טלמדיה ביטאונים בע"מ, טל' 03-9610117

עיתון מרכז שניידר
לרפואת ילדים בישראל
גיליון מס' 38
ינואר 2014

סוף-סוף יכולים לחייך

משלחת הסיוע הישראלית לפיליפינים, ובה גם שני רופאים בכירים משניידר, חזרה מאזור אסון הטייפון כשעימה שני ילדים מקומיים, רקס ויאני, שהוטסו לארץ כדי לעבור ניתוח לתיקון שפה שסועה. כך, במרכז שניידר, הסתיימה מחווה הומניטרית לאומית בשני מקרים פרטיים ומרגשים של ילדים לחודי סבל, שיזכו מעתה לחיים חדשים וטובים יותר בארצם

הילדים הפיליפינים בשניידר, יומיים לאחר הניתוח, עם ד"ר אייל קליש (משמאל) וד"ר אלחנן בר-און

רקס ויאני, שני בני דודים בני 10 ו-13 מהפיליפינים, הובאו במיוחד למרכז שניידר לצורך ניתוח לתיקון שפה שסועה, כחלק ממבצע הסיוע הישראלי לעם הפיליפיני לאחר אסון הטייפון. הילדים הוטסו לארץ יחד עם משלחת הרפואה והסיוע הישראלי, ששבה לאחרונה לישראל. הם עברו את הניתוחים בשניידר בזה אחר זה, התאוששו במהרה וחזרו לפיליפינים כשהם יכולים סוף סוף לחייך. על משלחת הרפואה והסיוע הישראלי לפיליפינים נמנו שניים מבכירי הרופאים במרכז שניידר: ד"ר אלחנן בר-און, מנהל היחידה לאורתופדיית ילדים - רופא עתיר ניסיון במשלחות

ישראליות לאזורים מוכי אסון, שבשנת 2010 שימש כמפקד המערך האורתופדי במשלחת הסיוע הישראלית להאיטי, וד"ר אלי שמחי, מרדים בכיר ומנהל יחידת ההתאוששות בשניידר, ששימש כרופא המרדים היחיד במשלחת והשתתף בלמעלה מ-60 ניתוחים. בבית החולים שדה של צה"ל שהוקם בעיר סאבו הם פגשו עוד שניים מבוגרי שניידר: מפקד בית החולים, סגן הקרפ"ר אל"מ ד"ר דודו דגן, ואל"מ ד"ר דב אלבוקרק, מנהל מחלקת הילדים בבית החולים הארעי. אחרי שעבדו כשבועיים סביב השעון בבית החולים הישראלי, שטיפל ב-2,686 איש ביניהם 848 ילדים, דאגו ד"ר שמחי וד"ר בר-און - בשיתוף עם חברי המשלחת הישראלית ובתיאום עם מרכז שניידר - לצרף לטיסה את שני הילדים המקומיים ולהביאם לטיפול בישראל כמחווה הומניטרית. הילדים אושפזו במחלקה הכירורגית בראשות פרופ' נפתלי פריד ולוו על ידי צוות השירות הסוציאלי בראשות ד"ר עפרה ארן. הם נותחו על ידי ד"ר אייל קליש, מומחה בכירורגיה פלסטית, כאשר הרופא המרדים בשני הניתוחים הוא ד"ר אלי שמחי, אשר לקח חלק בהבאתם ארצה. אנשי עמותת "עזר מציון" הפועלים בשניידר דאגו לפעילות עבור הילדים, סיירו איתם בארץ ולקחו אותם לבילוי בלונה פארק, לטיולים והצגות. חיך ושפה שסועים מהווים בעיות נפוצות במדינות מתפתחות. זהו מום מולד הפוגע במיליוני ילדים ברחבי העולם, שבעטיו הם מתקשים לאכול ולדבר כאות, להשתלב בבית הספר או בעבודה ואף חווים בושה ובידוד חברתי. עד הבאתם ארצה לניתוח, יצאו הילדים מבתם כשמגבת צמודה לפניהם בכדי להסתיר את העיוות בפניהם. בעזרת ניתוח זה ניתן לתת לילדים אלו תקווה לחיים חדשים, טובים ואיכותיים.

"אין ספק כי נסיעת המשלחת הישראלית לאזור האסון בפיליפינים, מעוררת גאווה גדולה הן בישראל והן כרופא", אומר ד"ר אייל קליש, שניתח את הילדים, "התרגשתי מאוד לדעת כי אוכל לעזור לילדים בעלי השפה השסועה והתרגשתי עוד יותר לראות את תגובת הילדים לאחר הניתוח, מתרגלים להבטי בבבואתם החדשה. לו היו הילדים נולדים בארץ, הם היו מנותחים כבר בהיותם תינוקות והיה נמנע מהם הצורך להסתיר את פניהם. אני שמח לקחת חלק במבצע ההומניטרי הזה". דודם של הילדים, אשר ליווה אותם במסע לישראל, אמר: "הורי הילדים ואני מודים מכל הלב למדינת ישראל ולרופאי מרכז שניידר על המחווה ההומניטרית הגדולה, אשר שינתה את חייהם של הילדים מקצה לקצה. אני מודה על היחס החם שקיבלנו, תמיד נוקיר ונזכור את המחווה הגדולה שעשיתם עבורנו".

בביה"ח שדה בפיליפינים. למעלה, ד"ר אלי שמחי עם תינוק שאך נולד. למטה - ד"ר אלי שמחי (שני משמאל) וד"ר אלחנן בר-און (שלישי משמאל) מטפלים בילד מקומי

קשר דם

כבד בבית החולים. לאחר הניתוח טופלה הללי ביחידה לטיפול נמרץ בראשות ד"ר אלחנן נחום, ומשם הועברה למחלקת ילדים ג' בראשות פרופ' יעקב אמיר והאחות האחראית רחלי גבע. האם התאוששה לאחר הניתוח במחלקת ההשתלות בבילינסון ושוחררה כעבור מספר ימים. מאז הקמת מרכז שניידר בוצעו בו כ-450 השתלות לב, ריאה, כבד וכליות בתינוקות, ילדים ובני נוער, באחוזי הצלחה הדומים למרכזים הרפואיים הטובים בעולם. לאחרונה נערך בשניידר "מרתון השתלות" אינטנסיבי במיוחד כאשר בתוך 72 שעות התקיימו בבית החולים חמישה ניתוחי השתלות בילדים: השתלת אונת כבד, השתלת כבד ושלוש השתלות כליה. כל הילדים התאוששו ושוחררו לביתם.

הללי בת השבע מעמק יזרעאל המתינה שנה וחצי להשתלת כבד שתציל את חייה. התרומה לא הגיעה, אבל אימא שלה - כמו תמיד - הייתה שם בשבילה. הללי סבלה מתסמונת אלג'יל, מחלה כרונית רב-מערכתית שפגעה בכבד שלה וגרמה להתדרדרות במצבה. בשל החשש שהמצב יחמיר עוד יותר החליטה האם רחלי לתרום לבתה אונת כבד. הניתוח המורכב התקיים במרכז שניידר על ידי פרופ' איתן מור, מנהל מערך ההשתלות, וד"ר מיכאל גורביץ, רופא בכיר במחלקת ההשתלות. את תיאום ההשתלה ביצעה מתאמת המושתלים, האחות רחל ברגרין, ואת המעקב אחר הילדה מבצעות ד"ר ריקי שפירא, מנהלת היחידה למעקב ממושך בילדים מושתלי כבד, וד"ר יעל מוזר-גלזברג, רופאה ביחידת הכבד במכון לגסטרואנטרולוגיה, תזונה ומחלות

המעבר לשניידר: החלטה מצילת חיים

אביה מצגר, פעוט בן שנה וחצי, אושפז בבית החולים כרמל בעקבות מחלת חום וחידק האופייני לקבוצת הגיל שלו. במסגרת הבירור בבית החולים החיפאי הוא עבר בדיקת אקו לב, שהדגימה פגיעה באבי העורקים. רופאי כרמל יצרו קשר עם ד"ר עינת בירק, מנהלת מכון הלב בשניידר, ובעצה אחת הוחלט להעבירו למרכז שניידר להמשך טיפול. ד"ר בירק מספרת, כי זמן קצר לאחר הגעתו פיתח הפעוט תסמינים נדירים, הדומים להתקף לב, וסימנים להופעת פגיעה משנית של החיידק במוח. הוא הובהל לניתוח דחוף בו תוקן אבי העורקים ובאחד חיידק בשם קינגלה קינגי (Kingella kingae). "תינוק רך עם מחלה כה קשה, הוא מראה לא קל ומאוד לא שגרתי", היא אומרת, "לאחר שהתעורר מהניתוח, פגשתי בתינוק חייכן ככל תינוק בגילו, ללא זכר לדרמה הגדולה שהתרחשה בליבו". הילד החלים ביחידה לטיפול נמרץ חזה ולב בראשות ד"ר עובדי דגן והאחות האחראית רים עבד אל חי, ונשלח לביתו לאחר שבוע לסיום טיפול אנטיביוטי של חודש. "אין לי ספק כי בזכות הבירור המקיף והתגובה המהירה של הצוות בכרמל, הטיפול בשניידר וניתוח הלב הדחוף, אביה קיבל את החיים במתנה, ואין דבר מרגש מזה. המראה של אביה משחק במיטתו ימים ספורים לאחר שכמעט איבד את חייו, הוא הגמול האמיתי והגדול ללא שיעור שהצוות שלנו יכול לזכות לו".

אביה בן השנה וחצי מחייך לאחר הניתוח

כי משניידר תצא תורה

מתחזק שיתוף הפעולה עם סין

שיתוף פעולה רפואי, אקדמי ותרבותי, שנרקם בין מרכז שניידר לבין בית החולים בעיר יי-יאנג, ממשיך בקורס החיאה בילדים שהועבר למומחי בית החולים הסיני

"כל מסע של אלף מילין מתחיל בצעד אחד קטן", אמרו חכמי הטאו בסין הקיסרית. "כל המציל נפש אחת, כאילו הציל עולם ומלואו" - אמרו חז"ל. פסוקי החוכמה העתיקים של שתי האומות הללו, שתיהן מהקדומות בעולם, פוגשים זה את זה במאה ה-21 במסגרת שיתוף פעולה רפואי ואקדמי בין מרכז שניידר לבתי חולים בסין.

לאחרונה יצא צוות מהיחידה לרפואה דחופה משניידר להעביר קורס PALS בבית החולים המרכזי בעיר יי-יאנג. פרופ' יחזקאל ויסמן, מנהל היחידה לרפואה דחופה, ד"ר ליסה אמיר, רופאה בכירה ביחידה, והאח אופיר ליפשיץ, העבירו קורס החייה בסיסית ומתקדמת בילדים ל-24 רופאים בכירים ואחיות בכירות ממחלקות שונות בבית החולים ביי-יאנג. הקורס הועבר באנגלית ולווה בתרגום סימולטני לסניני, הן בהרצאות והן בתחנות המיומנות והתרגול. פרופ' ויסמן מעיד כי הקורס התנהל ברוח נעימה וכי נוצרה אוירת אמון הדדי, שסייעה רבות לפן המקצועי: "התקבלנו בזרועות פתוחות, ובמקביל נחשפנו גם לתרבות ולמסורת הסינית. אני גאה על שיתוף הפעולה עם הצוותים הרפואיים והסיעודיים בסין". התוכנית שהועברה לסנינים נבנתה על פי קורס PALS להחייה בילדים, שפותח בארה"ב על ידי איגוד הלב והאקדמיה לרפואת ילדים. הקורס מבוסס על הדרכה בקבוצות קטנות וכולל הרצאות, הדרכות מונחות וידאו, תרגולים מעשיים עם בובות תרגול ודיון על מקרים. לאחר 15 שנות שיתוף פעולה בין מרכז שניידר לבין בית החולים לילדים בשנחאי, זהו צעד ראשון במערכת היחסים עם בית החולים ביי-יאנג - צעד שראשיתו בביקור שקיים שם מנהל מרכז שניידר, פרופ' יוסף פרס, לפני כחצי שנה - ועתידו, כך אנו מקווים, יתמשך כמסע של אלפי מילין.

סמכות מקצועית בסמכות הורית

לרפואה פסיכולוגית בראשות פרופ' אלן אפטר. בחודשים הבאים יצאו לבלגיה שתי משלחות הכשרה נוספות מטעם המרפאה לסמכות הורית, זאת כחלק מהידוק הקשר עם רשויות החינוך ובריאות הנפש במדינות צפון ומערב אירופה - פעילות שקצרה הצלחה ופרסים יוקרתיים רבים במהלך השנים האחרונות. הגישות החדשות בתפיסת הסמכות ההורית הוצגו ב-10 באוקטובר על ידי צוות המרפאה, בכנס הארצי השלישי שהתקיים במרכז שניידר.

נכחו פסיכולוגים ועובדים סוציאליים משני מוסדות פנימייתיים לילדים, שהנהלותיהם הזמינו את נציגי שניידר עקב קשיים מוגזמים של ילדי הפנימיות, החל מהתפרצויות זעם ואלימות ועד לבריחה ושימוש בסמים קשים. הצוות חלק עם הבלגים את הניסיון שצבר בעשור האחרון בטיפול בקשיי התנהגות על פי גישת הסמכות החדשה, אשר פותחה על ידי פרופ' חיים עומר מאוניברסיטת תל אביב ומיושמת בשניידר במרפאה לסמכות הורית, במסגרת המחלקה

בחודש אוקטובר האחרון יצאה משלחת של פסיכולוגים מהמרפאה לסמכות הורית במרכז שניידר לאנטוורפן שבבלגיה, כדי להעביר השתלמות בשיטות להתמודדות עם בעיות התנהגות של ילדים ובני נוער. מומחי שניידר, בראשות מנהל המרפאה הפסיכולוג עידן עמיאל, העבירו קורס אינטנסיבי בן ארבעה ימים שכלל הרצאות תיאורטיות, סדנאות, תצפיות בשטח והדרכה מעשית. ניר סונברג, פסיכולוג רפואי מומחה ומחברי המשלחת, מספר כי בהשתלמות

חדש בשניידר: מרפאה לילדים שנחשפו לאלכוהול במהלך ההיריון

צריכת אלכוהול בזמן ההיריון מסוכנת מאוד לעובר ונחשבת בעולם המערבי כגורם לפגיעה הניוירה-התפתחותית השכיחה ביותר אשר ניתנת למניעה לחלוטין. עם זאת, מחקר שנערך בשניידר בשנת 2010 מצא כי למעלה מ-15% מהנשים ההרות בישראל שותות אלכוהול, במידה זו או אחרת, במהלך תקופת ההיריון.

על רקע זה נחנכה לאחרונה במרכז שניידר מרפאה ייחודית לאבחון, מעקב וטיפול בילדים שנחשפו לאלכוהול במהלך ההיריון. המרפאה מנוהלת על ידי ד"ר יהודה סנצקי, מומחה לניוירולוגיית ילדים ולהתפתחות הילד, והיא פועלת במסגרת המכון להתפתחות ולשיקום הילד בבית

החולים בראשות ד"ר תמי שטיינברג. המרפאה מקבלת ילדים מכל קופות החולים ופועלת בשיתוף הרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול. "ההפרעות הנגרמות על ידי חשיפה תוך רחמית לאלכוהול ניתנות למניעה לחלוטין על ידי הימנעות האם מצריכת אלכוהול, בכל כמות ומינון, לאורך כל תקופת ההיריון", מדגיש ד"ר סנצקי, "יחד עם זאת, לילדים שכבר נחשפו לאלכוהול בשלב העוברי וסובלים בשל כך מהפרעות רגשיות, התפתחותיות ופיזיות שונות, אנו מציעים כיום כתובת לאבחון, יעוץ וטיפול יעודי".

המרפאה מטפלת בילדים הסובלים מקשת הפגיעות של אלכוהול בעובר - בעיות המתאפיינות

בקשיי התפתחות, הפרעות קשב וריכוז, הפרעות רגשיות ובעיות התנהגות, פגיעות גופניות באיברים שונים ובמקרים הקשים יותר גם תסמונת אלכוהול מלאה (FETAL ALCOHOL SYNDROME), הכוללת פגיעות התפתחותיות וגופניות וכן מראה פנים מיוחד ואופייני. מידת הפגיעה בעובר בעקבות צריכת אלכוהול תלויה במספר גורמים, כגון כמות האלכוהול שנצרכה, תדירות צריכתו ושלבי ההיריון שבהם התבצעה. בנוסף, קיימת גם שונות בין הנשים בהיריון במידת הרגישות לאלכוהול, ולכן ההמלצה לנשים בהיריון או לנשים המתכננות להכנס להיריון היא להימנע לחלוטין מצריכת אלכוהול.

יום-יום הילד

יום הילד הבינלאומי 2013 צוין בשניידר עם המסר "לכולנו חלק בשלום הילד". במהלך היום חתמו עובדי שניידר באופן אישי על חלקי פאזל והשלימו יחד תמונת ענק, שנתלתה בלובי בית החולים וחשפה את המסר. את הפעילות הובילו, כבכל שנה, חברות הוועדה להגנת הילד הפועלת בבית החולים: ד"ר רמה שוורץ, אפרת הראל, דגנית בן ניסן ועידית רונן. בתמונה: פרופ' יוסף פרס, מנהל מרכז שניידר, משלים חלק בפאזל.

אני ילד ירוק שניידר למען איכות הסביבה

גינת הפרחים הממוחזרת בכניסה לשניידר

קיימות: על מה ולמה?

אחת הגישות המניעות את מרכז שניידר בפעילות הירוקה היא תפיסת הקיימות (Sustainability), השקפת עולם הנובעת מהבנה עמוקה שכולנו חלק ממארג החיים המזין ומקיים את כל יצורי כדור הארץ. קיימות משמעה לגלות מחדש את ערך הדברים המקיימים אותנו: מהאוויר הצח והמים הנקיים ועד לשקט של המדבר ושטחי הטבע הפתוחים.

גינת פרחים מיוחדת

כחלק מתפיסת "בית חולים ירוק", ובשילוב של פעילות למען הקהילה, נשתלה לאחרונה על גשר הכניסה לבית החולים גינת פרחים העשויים מבקבוקי פלסטיק ממוחזרים. את הפרחים יוצרים אנשים בעלי צרכים מיוחדים, בפרויקט משותף עם חברת RB Design.

מחזור מיכלי פלסטיק

בשיתוף עם חברת רמנוע, החל מרכז שניידר בפרויקט איסוף ומחזור מיכלי פלסטיק לסוגיהם. הכוונה היא להעביר למחזור מיכלים שונים, כולל בקבוקי שתייה, בקבוקי תמיסות (ספטול, למשל) ומיכלים שונים העוברים כיום לפחים רגילים. הפרויקט החל מרעיון שהועלה על ידי אורלי רפאל, מנהלת הסיעוד במערך חדרי הניתוח, למחזור בקבוקי הסליין שבהם משתמשים מדי יום בכל ניתוח וכן מחזור כל ציוד סטרילי או ציוד הארוז בפלסטיק.

השבת מי דיאליזה

בתהליך ייצור מי דיאליזה נשפכים מים רבים אל הביוב. לאחרונה החל מרכז שניידר לבחון שימוש חוזר במים בעלי רמת מליחות מותרת לצורך שטיפת פחים ואף להשקיה. מדובר ברעיון שיושם בהצלחה בבית החולים הרצפדל, וגם אנחנו נשמח להפוך אותו לשגרה.

יש לכם רעיון או הצעה לשיפור? אל תהססו לשתף בהם את ויטל פרדו, סגן המנהל האדמיניסטרטיבי והאחראי על "בית חולים ירוק"

הפנינג מיוחד לילדים מיוחדים

אולם הסטארלייט במרכז שניידר אירח הפנינג ייחודי לילדים המצנתרים את כיס השתן ולבני משפחותיהם. המפגש החווייתי אורגן על ידי האחיות האחראיות של המרפאה האורולוגית, איריס בראון, בתמיכת הנהלת בית החולים והנהלת הסיעוד ובהשתתפות כל צוות היחידה האורולוגית הרב תחומית, בראשות ד"ר דוד בן מאיר. "להדריך הורים לצנתר את כיס השתן של ילדיהם או ללמד ילד לצנתר בעצמו, זהו אתגר לא פשוט", אומרת איריס בראון, "מדובר בילדים שאינם יכולים לתת שתן ואי אפשר להגדיל את כיס השתן שלהם - בעיה לכל החיים עם היבטים רגשיים וחברתיים משמעותיים". המפגשים שעורכת המרפאה האורולוגית לילדים אלו ולהוריהם נועדו לתת מענה לצורך בשיתוף במידע, היכרות ותמיכה הדדית בין המשפחות המתמודדות עם קשיים דומים. הפעילות המרכזית חולקה לשתי קבוצות, הורים וילדים: ההורים האזינו להרצאות שונות מהצוות הרפואי והפסיכוסוציאלי, ביניהם הרצאתו של פרופ' פנחס לבנה בנושא צנתור עצמי לסירוגין, הרצאתו של שי בנבנשתי על התמודדות עם מחלות כרוניות בגילאים השונים והרצאתה של דיאנה קדוש בנושא זכויות סוציאליות לילדים מצנתרים. באותה עת אורגנה לילדים "חווייה אינדיאנית", שכללה מפגש אותנטי עם התרבות האינדיאנית - חווייה שריתקה את הילדים ותורגמה סימולטנית לערבית על ידי אחת האימהות לטובת הילדים דוברי השפה. המפגש כולו נערך בסימן של שילוב בין מידע והדרכה לבין מפגש חברתי מהנה ומעשיר. הילדים קרנו מאושר בסיים האירוע כאשר ההורים הצטרפו אליהם לפעילות משותפת של יצירת קמע אינדיאני עם ברכה לבריאות ואושר.

צילום: דרור כץ

על בימבה בדרך לניתוח

"שירות הסעות" חדש בשניידר: ילדים צעירים המגיעים לניתוח "נוהגים" במסדרונות חדר הניתוח על אוטו בימבה ומגיעים לחדר הניתוח רגועים יותר ועם חיוך על הפנים. הרעיון נולד כחלק מגישת "הילד במרכז" ומתפיסה המקדישה תשומת לב להפחתת חרדות ולשיפור חוויית הילד בבית החולים. התגובות עד כה נלהבות, מצד הילדים וההורים כאחד.

הסנדלר לא הולך יחף: אומרים לא לשפעת

אנשי צוות שניידר היו הראשונים להתחסן נגד שפעת עם תחילת עונת החיסונים של חורף 2013/14. בתמונה: פרופ' איציק לוי, מנהל היחידה למחלות זיהומיות בבית החולים, מנצל את פגישת החטיבה השבועית כדי לחסן את החברים לעבודה.

פרופ' עדה יונת הרצתה לזכר ד"ר רחמל

הקלינית, במסירות לחולים ובהוראה. בנו של ד"ר רחמל הרצה על הממשק מחשב-אדם, ופרופ' עדה יונת, כלת פרס נובל, נשאה הרצאה מרתקת ששפכה אור על מנגנוני יצירת החלבונים, טיפול בתכשירים אנטיביוטיים ועמידות להם. המפגש הסתיים בסרטון בו סיפרו עמיתים, בני משפחה, חברים וחולים על ייחודו ופועלו של ד"ר רחמל.

מפגש חברתי-מדעי מרגש באופיו ומרתק בתכניו נערך לזכר ד"ר אבינעם רחמל ז"ל - רופא מחונן, מורה ומחנך למופת. את המפגש הנחה פרופ' שי אשכנזי, מנהל מחלקת ילדים א', ודברים לזכרו של ד"ר רחמל נשאו חברו פרופ' פנחס לבנה ואלמנתו שלומית רחמל. להנצחת זכרו ומורשתו של ד"ר רחמל הוענק פרס לד"ר עודד שוירמן על מצוינות בעבודה.

פיזיותרפיה בפגייה על סדר היום

יום עיון לפיזיותרפיסטים העובדים בפגיות התקיים בבית החולים ביוזמת השירות לפיזיותרפיה בשניידר, בראשות נילי ארבל, ובהשתתפות כ-50 אנשי מקצוע מכל הארץ, העובדים בפגיות וביחידות להתפתחות הילד. בקורס הרצו איילת קלר, סגנית מנהלת שירות הפיזיותרפיה במרכז שניידר, שסקרה את ה"אני מאמין" שלה בטיפול בפג, והפיזיותרפיסטית האוסטרלית קאתרינה באגלי מבית החולים Matter שבבריסביין. באגלי, פיזיותרפיסטית מוערכת בארצה, העבירה לפני כשבע שנים קורס לטיפול בפג במרכז שניידר ושבה לביקור שני בארץ כדי לחלוק איתנו את הידע והחידושים האחרונים בתחום.

מדברים כירורגיה עם רופאי הקהילה

"מדברים כירורגיה", כנס המערך הכירורגי במרכז שניידר למען רפואת הקהילה, נערך בבית החולים במטרה להעשיר ידע ולהעמיק את שיתוף הפעולה בין מומחי בית החולים ורפואת הקהילה. בכנס הציגו רופאים ואחיות מהמערך הכירורגי חידושים בתחום כירורגית הילדים. הכנס היה מרתק ועורר רצון ללמוד עוד על ההתפתחויות בתחומים הרבים של כירורגית ילדים. הכנס נערך ביוזמת המחלקה הכירורגית בבית החולים בראשות פרופ' נפתלי פרויד ובחסות עמותת ידידי המחלקה הכירורגית במרכז שניידר, הפועלת רבות למען המחלקה.

צליאק בילדים: שניידר אירח כנס בינלאומי

הכנס הבינלאומי הראשון בישראל בנושא מחלת הצליאק בילדים התקיים במרכז שניידר ביוזמה משותפת של המכון לגסטרואנטרולוגיה, תזונה ומחלות כבד בראשות פרופ' רענן שמיר ושל השגרירות האיטלקית בישראל. הכנס הוקדש לזכרו של פרופ' דוד ברנסקי ז"ל, רופא ילדים וחוקר שהקדיש את פועלו לחקר הצליאק - מחלה הנגרמת מתגובה חיסונית לחלבון הגלוטן, ששכיחותה באוכלוסייה הינה 1 ל-100 אנשים (1% מהאוכלוסייה). במהלך הכנס דנו מומחים מובילים מהארץ ומאיטליה בהתקדמות המדעית באבחון המחלה, בטיפול בה ובהפרעות שונות הקשורות לרגישות לקמח החיטה. הכנס הסתיים בפורום פתוח שבמסגרתו נענו שאלות הקהל על ידי צוות המרצים מישראל ומאיטליה.

היינו שם

כואב אבל פחות

נציגות מכובדת לשניידר בכנס הבינלאומי לכאב בילדים שנערך בשטוקהולם: ד"ר רחל אפרת, עידית רון ויוליה גנדלר מהיחידה לטיפול בכאב, וד"ר לודמילה קאצ'ק, שירי בן עמי, אלון ליברמן וריטה שור ממרפאת הכאב הכרוני. בכנס הוצגה עבודה שהתבצעה במרכז שניידר בהובלת האחיות יוליה גנדלר בנושא "תפיסת ההורים את כאב הילד המאושפז לאחר ניתוח לב".

בכנס הבינלאומי לכאב

כנס ה-CF השנתי

השנתי של החברה הישראלית ליציטטיק פיברוזיס התקיים באוקטובר בחיפה בארגונה האקדמי של ד"ר הודא מוצפי, סגנית מנהלת מכון הריאות בשניידר, ובהובלת הצוות הרב תחומי ממרכז ה-CF ע"ש גראוב בשניידר בראשות פרופ' חנה בלאו. בכנס הרצו חמישה אורחים מחו"ל בעלי שם עולמי ובראשם פרופ' אלבורן מאירלנד, נשיא החברה האירופית ל-CF, אשר המשיך את ביקורו בארץ ביום ייעוצים בשניידר. כל חברי צוות ה-CF משניידר הרצו, השתתפו ואף ניהלו סימפוזיונים בסיעוד, רפואה ופיזיותרפיה - גאוה לכולנו.

בקונגרס הכוויות יוליאנה אשל, מנהלת שירותי הריפוי בעיסוק, ונילי ארבל, מנהלת שירותי הפיזיותרפיה, ייצגו את שניידר בקונגרס ארגון הכוויות האירופי, שנערך בווינה בהשתתפות כ-750 אנשי מקצוע. הן הציגו בהרצאות ובפוסטרים את מחנה הכוויות לילדים שהן מובילות מזה חמש שנים, ורקמו קשרים בינלאומיים בתחום המחקר ולמען קידום מחנה כוויות בינלאומי בישראל בשנת 2015.

משלחת ל-SIOP חמישה אנשי צוות מהמערך ההמטו-אונקולוגי בשניידר נמנו על 1,500 משתתפים מ-84 מדינות, שהשתתפו בכנס הבינלאומי לאונקולוגיית ילדים (SIOP) שנערך בהונג קונג. פרופ' יצחק יניב, ד"ר ורד שקלים והאחיות מלי רובינשטיין, לירון מרטין ועירית שוורץ אטיאס הציגו בכנס פוסטרים בנושאים שונים וייצגו בכבוד את מרכז שניידר ואת מדינת ישראל.

הלב המרחף

במכון הלב בשניידר הסתיים בהצלחה מחקר ראשון מסוגו בעולם: בניית הולוגרמה תלת ממדית של הלב בזמן אמת, תוך כדי צנתור. שילוב חדשני בין אמצעי הדמיה מאפשר לרופאים "לגעת" בלבו של המטופל, הצף באוויר כדגם מושלם, לבחון פגמים ולתכנן את התיקון. מהפכה בדימויות? אפשר לומר זאת בלב שלם

להגיע לתוך התמונה ולסמן סימונים על פני הרקמה הרכה בתמונות רנטגן ואולטרסאונד תלת ממדיות, היא בעלת חשיבות ממדרגה ראשונה בניהול ובביצוע פרוצדורות פולשניות בצנתור. ד"ר ברוקהיימר מציין כי ההתקדמות בטיפולים מונחי דימויות במחלות לב - החל בהרחבת כלי דם כליליים חסומים או מוצרים, וכלה בפעולות צריבה על ידי צנתר במקרים של הפרעות קצב או תיקון מבני - הגבירה במידה ניכרת את הצורך בדימויות תלת ממדי אמיתיות. "טכנולוגיה זו, המשלבת בו זמנית דימויות רנטגן ואולטרסאונד להנחיית פעולות זעיר פולשניות בלב, מספקת תמונות אנטומיות מפורטות של הרקמות הרכות בלב, יחד עם שיקוף רנטגן המדגים את הצנתר ואת השתלים הלבביים".

חולקים את הלהט לחדשנות

ומה אומרים האנשים שמאחורי הטכנולוגיה? ברט ון מורס, מנכ"ל המחלקה לפתרונות קליניים משולבים ולשיווק מערכות הדמיה בחטיבת הבריאות של פיליפס, אומר כי "שיתוף הפעולה עם אלו החולקים עימנו את הלהט לחדשנות, מאפשר להוכיח את הפוטנציאל העצום של טכנולוגיית הדימויות ההולוגרפית הראשונה בעולם, המיועדת לשימוש בהליכים צנתוריים וניתוחיים זעיר פולשניים בלבו של אדם". אביעד קאופמן, מנכ"ל חברת ריל-ויו אימג'ינג, משוכנע כי הולוגרפיה רפואית בתלת ממד תמלא תפקיד חשוב בדימויות הרפואי כבר בעתיד הקרוב. "אין לנו כל ספק, שהטכנולוגיה ההולוגרפית שלנו תשפר במידה רבה את הדימויות בתלת ממד, ומה שחשוב הרבה יותר, תשפר את איכות הטיפול בחולים".

חדר הצנתורים במרכז שניידר, במהלך צנתור בלבו של ילד. לבו של המטופל צף באוויר מול עיני הקרדיולוגים. הרופא יכול לגעת בלב, לאחוז בו, לסובב אותו ולהביט בו מכל זווית שיחפוץ.

הוא יכול לצפות בפגם הדורש תיקון, להיכנס לתוך התמונה, "לחתוך" בלב המרחף חופשי באוויר, לסמן סימונים על פני רקמת הלב ולבחון כל פרט בדגם התלת ממדי המושלם שלפניו. נשמע פנטסטי? מדובר במציאות חיה ופועמת, עם סיומו המוצלח של מחקר ראשון מסוגו בעולם לבחינת הולוגרמה תלת ממדית של הלב בזמן צנתור.

המחקר הקליני נערך במהלך שמונה צנתורי לב בילדים במסגרת מכון הלב במרכז שניידר, בשיתוף פעולה עם חברת פיליפס (Philips Healthcare) וחברת ריל-ויו אימג'ינג (RealView Imaging). המחקר הדגים את היכולת ליצור הולוגרמה תלת ממדית של הלב מהדמויות מקובלות, המושגות בעת הצנתור בעזרת אולטרסאונד ושיקוף. השילוב בין הטכנולוגיה החדשנית של חברת ריל-ויו לבין מכשור האולטרסאונד התלת ממדי של חברת פיליפס יוצר טכנולוגיה מתקדמת, המביאה פריצת דרך ביכולות הדימויות בזמן אמת.

הולוגרמה דינמית במרחב

"בטכנולוגיות הרפואיות המקובלות כיום בחדרי צנתורים ובאולטרסאונד מושגות תמונות תלת ממדיות, המוצגות תמיד בצורה דו ממדית", מסבירה ד"ר עינת בירק, מנהלת מכון הלב בשניידר, "הטכנולוגיה החדשה אפשרה לבנות במרחב הולוגרמה דינמית של לב, המתבססת על טכנולוגיות ההדמיה הקיימות. התוצאה היא שהלב למעשה 'צף' ומרחף באוויר

חופשי. בכך, ניתנת לרופאים גישה אל כל מדורי הלב ומסתמיו, מכל זווית שהיא, כולל זוויות צפייה לא קונבנציונליות, שלמעשה מדמות מצב בו הלב נמצא בידיו של הרופא. ההיטלים ההולוגרפיים מאפשרים להבין ולחקור באופן אינטואיטיבי את המבנה המרחבי של לב המטופל. ניתן לצפות בפגמים, כאילו הלב מונח לפניך, 'לגעת' בלב ובחלקיו באופן שנראה ומורגש כנגיעה פיזית של ממש, וכך להעריך במרחב את איכות הפעולה הפולשנית ואת פעולות הגומלין בין שתלים שונים לרקמה הרכה, תוך כדי ביצוע הפעולה".

תמונה אנטומית מפורטת

ד"ר אלחנן ברוקהיימר, מנהל יחידת הצנתורים במכון הלב, אומר כי מדובר בטכנולוגיה מהפכנית, שיש בה פוטנציאל גדול לשפר את ההבנה ואת היכולת לסייע בתיקון הנחוץ למבני הלב. "האפשרות

צוות הקרדיולוגים בחדר הצנתורים במהלך הניסוי

תורת ההתפתחות

במכון להתפתחות הילד במרכז שניידר מטפל הצוות מדי שנה באלפי ילדים וחווה שוב ושוב את אחד הרגעים הקשים ביותר להורים: אובדן חלום 'הילד המושלם'. "אנו כאן כדי להפיק את המיטב מהפוטנציאל של כל ילד, ולהקנות לו ולמשפחתו את איכות החיים הטובה ביותר שאפשר", אומרת ד"ר תמי שטיינברג, המנצחת על צוות רב מקצועי העובד בסניגריה מרשימה, "למשפחות רבות זו נקודת אור גדולה"

הורים ואנשי מקצוע, אומר ד"ר יהודה סנצקי, מומחה לנוירולוגיית ילדים והתפתחות הילד, "גילינו שכאשר ההורה חושש שיש בעיה - לרוב הוא צודק". המשמעות היא עבודת פסיכס המורכבת מאין-ספור חלקי פאזל: לאתר קשיים, לאפיין, לטפל, להדריך ולכוון את המשפחה, להביא לתפקוד אופטימלי ולגייס את כל הגורמים והכוחות בקהילה למען השגת המטרה. ד"ר דב ענבר, עד לאחרונה מנהל

המכון, הוא מוותיקי הצוות. "מפסגת שנותי אני רואה ילדים שאנו מלווים כבר 15 שנה", הוא אומר, "אנו יודעים 'לתפור' לכל ילד את המעיל הטיפולי המתאים לו". הוא מביא את סיפורו של מטופל אוטיסט, כיום בן 19 שנים, שבזכות הטיפול השלים תעודת בגרות ומתנדב כיום בצבא. ד"ר ענבר מסביר שחשוב מאוד לנצל את 'חלון ההזדמנויות' של המוח. "השנים הראשונות הן גיל קריטי להתפתחות", הוא מדגיש, "המכון שלנו ערוך לטפל בכל ילד עם עיכוב בהתפתחות, מקל ועד קשה - שפתי, קוגניטיבי, חברתי, מוטורי ורגשי-התנהגותי. הפגיעה היא תמיד במספר אזורים, ולכן מומחה אחד, ולו המוכשר ביותר, לא יכול לתת פתרון שלם. יש לנו ממשקים כמעט עם כל יחידה בשניידר ואנו נהנים ממעטפת של בית חולים לילדים שמרכז את המקרים הכי מורכבים ומאתגרים".

ההורים לא לבד במערכה

בתחום שבו אין ריפוי אלא יצירת שיפור באיכות החיים, מדדי ההצלחה אינם חד משמעיים. "לעתים אנחנו רואים פירות רק לאחר זמן", אומר ד"ר ענבר, "אנו לא חיים על סיפוקים קצרי טווח". מוסיפה אילנית פוזנסקי, האחיות האחראיות: "קשה למצוא מדד אחיד, כל ילד והישגיו מול הפוטנציאל האישי. ההצלחה נעוצה ביכולתנו לתת מענה להרבה נושאים. יש ילדים עם קשיים ניכרים, שאנו בונים עבורם תוכנית מורכבת העוזרת להם לנהל אורח חיים איכותי יותר, ויש ילדים עם אפילפסיה או הפרעות קשב, שאנו מדריכים כיצד לנהל את ההתמודדות מול מחלה כרונית לאורך זמן". מדדים חשובים להצלחה הוא שביעות רצון המטופלים וההורים. "אנו רואים אצל ההורים הקלה ותודה על כך שיש להם כתובת, שכל הטיפול תחת קורת גג אחת ושהם לא לבד במערכה", מציינת אילנית. מורן רודניק, עו"ס התפתחותית, מדגישה שהצוות רואה את מעגלי החיים השונים של הילד. "רגע לא פשוט הוא שלב הבשורה למשפחה, במיוחד כשמדובר בפיגור, עיוורון או אוטיזם. בהמשך מגיע שלב ההתמודדות והטיפול. אנו מקפידים בכל השלבים על גישה רגישת תרבות שלוקחת בחשבון את המשפחה, הסביבה והקהילה שממנה מגיע הילד".

על שיתוף הפעולה ההדוק בין המכון בשניידר לבין המכון להתפתחות הילד בקהילה מספר ד"ר גרי דיאמונד, נוירולוג מומחה ורופא בכיר במכון: "מרכיב חשוב הוא הקשר בין המכון שלנו לבין הגורמים הטיפוליים השונים בקהילה, שכן הקושי לעולם אינו ברובד אחד בלבד". מוסיפה אסתי רוניק, קלינאית תקשורת בצוות: "דוגמה טובה לכך היא הילדים האוטיסטים שאנו רואים כמעט כל שבוע. זו עבודה רב שכבתית: להעניק טיפול אס.א.אס להורים, להעניק לילד כלים, להסיר סטיגמות ותוויות, לאתר מסגרת מתאימה בקהילה, אם זה מעון יום

"פתגם אפריקאי אומר שצריך כפר שלם כדי לגדל ילד. אם כך, כדי לגדל ילד עם צרכים מיוחדים נדרשת ממלכה שלמה" - אומרת ד"ר תמי שטיינברג, מנהלת המכון להתפתחות הילד. "לשמחתנו, הממלכה הזאת קיימת כאן בשניידר". מפגש עם צוות המכון, המטפל בילדים עם מגוון בעיות התפתחות מוטורית או קוגניטיבית, מגלה קבוצת אנשי מקצוע חדורת אמונה בדרך, שעובדת בשיתוף פעולה הדוק ושוויוני - רופאים מומחים לנוירולוגיית ילדים ופסיכולוגים קליניים והתפתחותיים, אחות אחראית ומזכירה ואנשי מקצוע מיומנים בתחומי ריפוי בעיסוק, פיזיותרפיה, קלינאות תקשורת ועבודה סוציאלית.

רבים מהמטופלים הצעירים סובלים מבעיה התפתחותית קשה, חלקם פגים המהווים אוכלוסייה בסיכון לעיכוב התפתחותי-מוטורי. המעקב ההתפתחותי ניתן לכל ילד לפי צרכיו, לרוב עד גיל הכניסה לבית הספר ולעתים עד גיל 18 שנים. "כל ילד הוא עולם ומלואו, לא כל שכן ילד עם צרכים התפתחותיים", אומרת ד"ר שטיינברג, "אנו מאמינים שאחד הערכים המרכזיים שבהם נמדדת חברה, הוא מידת התמיכה שהיא מעניקה לילדים עם קשיים. מטרתנו להביא ילד כזה למצב המיטבי. אנו לא מרפאים והמדד איננו החלמה; הצלחה, מבחינתנו, היא לעשות כל שניתן כדי לשפר את התפקוד ואיכות החיים של הילד ומשפחתו".

כ-3% עד 6% מהילדים בציבור הכללי מוגדרים כיום כבעלי בעיות התפתחות, שיעור המתורגם לאלפי מטופלים המגיעים מדי שנה למכון. אם עד לפני 25 שנה היו בישראל רק שלושה מרכזים להתפתחות הילד, כיום יש 45 מרכזים כאלו ומומחי התפתחות הילד במספר רב יותר מאשר באנגליה, למשל, שאוכלוסייתה גדולה פי שבעה מאוכלוסיית ישראל. "זו תוצאה של מודעות הולכת וגדלה בקרב

התפתחות הילד - נדבך על גבי נדבך

"אנו מאמינים שאחד הערכים המרכזיים שבהם נמדדת חברה, הוא מידת התמיכה שהיא מעניקה לילדים עם קשיים. מטרתנו להביא ילד כזה למצב המיטבי"

צוות המכון להתפתחות הילד

התפתחותית-פסיכולוגית, כל הצוות יחד, מה שהיה מאתגר במיוחד כי הילדה הייתה מונשמת על כל המשמעות הנובעת מכך. בנינו תוכנית שהביאה אותה לשחרור ולשיקום בבית. כיום היא במעקב במכון במקביל לטיפולים בבית ובקהילה, ואנו עדים לשיפור המתמשך במצבה".

מוסיפה עדי אופיר עזריאלי, פסיכולוגית התפתחותית ואחראית על ההתמחות ההתפתחותית במכון: "חשוב לנו לבנות תוכנית טיפולית שתכלול את כל מאפייני ההתפתחות: קוגניציה, שפה, מוטוריקה, מאפיינים התנהגותיים ורגשיים. דגש נוסף מושם על חשיבות ההתערבות מוקדם ככל האפשר, מתוך ההבנה שככל שמתערבים מוקדם כך ניתן להגיע להישגים טובים יותר".

מי שעומדת "בקו הראשון" מול ההורים ומעניקה מידע ושירות יחד עם כתף תומכת היא דגנית צברי, מזכירת המכון. "המגע הראשוני עם המשפחות, המצוינות במצוקה ובחרדה, הוא קריטי", היא אומרת, "מעבר לתיאומים ולאדמיניסטרציה חשוב מאוד לתת תמיכה, להרגיע וללוות ברגעים הקשים".

המקרים הכי מאתגרים

מחזקות את הדברים הפסיכולוגית הקלינית עדי שמיע עצמון: "אנו רואים את האחים, בוחנים את המשפחה, מזהים אם הילד בסיכון, אם יש מרכיב גנטי - הרצינות הוא לראות את הילד באופן הוליסטי ורב ממדי. כך אנו מצליחים למקסם את הפוטנציאל של ילדים, שאחרת היו נשארים מאחור". מחדדת אירית דר, מרפאה בעיסוק התפתחותית: "אנו לא מתייחסים לנושא כמו אחיות עיפרון, למשל, כאילו היה בעיה ראשונית, אלא שמים דגש על שיפורים עמוקים כמו ויסות חושי, שיאפשרו פיתוח יכולות נדבך על גבי נדבך. כל תפקוד וכל יכולת בנויים על נדבך קודם, ואנו מאמינים שחשוב לאתר מהי בעיית היסוד".

צוות המכון מטפח קשרים בינלאומיים עם מוסדות מובילים בעולם, קולט בקביעות מתמחים במגוון מקצועות, וב"רקורד" שלו לא מעט מחקרים מקוריים כמו מעקב אחר ילדים מאומצים, השפעת אירועי חיים על חומרת התסמינים של ילדים עם טיקים, מחקר תרשימי פעילות מוחית אצל ילדים בספקטרום האוטיסטי, מחקרים פרמקולוגיים על תרופות להפרעות התנהגות שונות ועוד. "המקרים המאתגרים והמעניינים ביותר מתקזים אלינו, מכל הארץ וגם מחו"ל", מסכמת ד"ר תמי שטיינברג, "למזלנו, אנו יודעים לאתר יכולות גם בילדים עם נכויות ומומים קשים, ויש בידינו את הכלים לזהות שילד הוא אינטליגנטי למרות מגבלות כמו עיוורון או שיתוק, למצות את המיטב מהפוטנציאל שלו ולהקנות לו את איכות החיים הכי טובה שניתן. עבור הורים שחוו את אובדן החלום על הילד המושלם, זו נקודת אור של ממש".

"למזלנו, אנו יודעים לאתר יכולות גם בילדים עם נכויות ומומים קשים ויש בידינו כלים לזהות שילד אינטליגנטי למרות מגבלות כמו עיוורון או שיתוק"

במה ובמי מטפלים במכון להתפתחות הילד

- ילדים עד גיל בית הספר עם איחור התפתחותי רב תחומי
- תינוקות ופגים עם סיכון להפרעות נויר-התפתחותיות
- ילדים עם מחלות גנטיות בסיכון לפגיעה מוטורית ו/או מנטלית
- פיגור שכלי ותסמונות גנטיות
- שיתוק מוחין
- איחור בהתפתחות על רקע ליקויי ראייה וליקויי שמיעה
- אבחון מוקדם של הפרעות התפתחותיות הפוגעות בקשב ובריכוז ובהתנהגות בגיל טרום בית הספר, והמשך טיפול בשנות בית הספר
- טיפול רב מקצועי בילדים הלוקים במחלות נויר-התפתחותיות ונכויות

שיקומי או שילוב בגן טיפולי. את כל זה אפשר לעשות רק תוך שיתוף אמיתי של ידע, למידה ותמיכה פנימית בצוות. בזכות הראייה הרב מערכתית, מומחי המכון ממלאים תפקיד מרכזי במרפאות ייעודיות בשניידר, כמו מרפאת ספינה ביפידה לטיפול בילדים עם נכויות הנובעות מפגיעה במערכת העצבים המרכזית. יוזמה מעניינת שנולדה בצוות המכון ונחנכה לאחרונה היא הקמת מרפאה ייחודית לנזקי אלכוהול לעובר, בניהולו של ד"ר יהודה סנצקי, בשיתוף הרשות למלחמה בסמים ובאלכוהול (כתבה בנושא - בעמ' 6). "ההתפתחות היא הגורם החשוב ביותר בבריאות הילד", מדגיש ד"ר סנצקי, "למעשה, מה שמייחד את רפואת הילדים הוא כל נושא ההתפתחות המובנה בתוכה".

האם: "קיבלתי ילד חדש"

דגנית בן ניסן, פסיכולוגית ראשית במכון, מציינת שצוות הפסיכולוגים מורכב מפסיכולוגים קליניים, רפואיים והתפתחותיים. הצוות מאבחן את הילדים, מלווה את ההורים ומטפל במגוון טיפולים: טיפולים פרטניים, הדרכות הורים, טיפולים דיאדים (הורה-ילד) ועוד. היא מספרת על ילד עם איחור התפתחותי-שפתי ובעיות התנהגות חריפות, שלאחר אבחון פסיכולוגי הומלץ לשלבו בגן שפתי. בתחילה ההורים התקשו לקבל את ההמלצה, אך לאחר תהליך של ליווי הצוות הם הבינו שזהו הדבר הנכון לילד. "כיום הוא בן ארבע וחצי, והאם אומרת 'קיבלתי ילד חדש'. בעיות ההתנהגות חלפו, הוא התקדם מבחינה שפתית, השתלב בגן, נרגע ואינו זקוק לתרופות". מקרה אחר הוא סיפורה של ילדה שנולדה עם מום בלב ולמעשה גדלה בבית החולים. "כאשר נבחן שחרורה הביתה, עלה הצורך בשיקום התפתחותי, וכאן נכנסנו לתמונה. הערכנו אותה

גן הגורם לאפילפסיה קטלנית זוהה על ידי חוקרים משניידר

גן חדש, הגורם לאפילפסיה קטלנית בילדים, זוהה במסגרת מחקר שנערך במרכז שניידר על ידי צוות בראשות פרופ' לינה באסל, מנהלת היחידה לגנטיקת ילדים. בכך תוארה מחלה נדירה חדשה ונמצא גן לא מוכר, האחראי לאפילפסיה קטלנית של גיל הילדות. תוצאות המחקר פורסמו בכתב העת הבינלאומי המוביל *American Journal of Human Genetics*. במחקר נעשה שימוש בשיטה גנומית המתקדמת ביותר, הקרויה ריצוף כלל אקסומי. באמצעות שיטה זו ניתן לרצף את כל הגנים, המקודדים לחלבונים בבני אדם, במסגרת ניסוי אחד ובתוך שבועות ספורים. המוטציה שנמצאה בגן *SZT2*, אותרה במשפחה יהודית ממוצא עיראקי בישראל וכן בילד ממוצא ספרדי בספרד. בשתי המשפחות, נמצאו שני ההורים כנשאים של מוטציות בגן זה מבלי לדעת כי הם נמצאים בסיכון של 25% ללדת ילד עם מחלה אפילפטית קשה.

פרופ' באסל מספרת כי הילדים במשפחות שהשתתפו במחקר סובלים מעיכוב התפתחותי רב תחומי קשה ואינם מגיבים לטיפול תרופתי. כמו כן, בהדמיית המוח של הילדים החולים, התגלה מבנה לא תקין של החלק הקרוי קורפוס קלוזום, אשר נמצא עבה מהרגיל. הילדים הלוקים במחלה אינם יושבים, הולכים או מדברים, וסובלים מפרכוסים המתחילים בחודשים הראשונים לאחר הלידה או בגיל מספר שנים. מכיוון שבמבנה המוח של הילדים ניתן לזהות סימנים ייחודיים, לאחר זיהוי מוטציות בגן *SZT2* אצל ילדים החולים בישראל זוהו מטופלים נוספים עם אותה בעיה גם בארצות אחרות.

"זיהוי גנים הגורמים למחלות גנטיות בקרב אוכלוסיות בסיכון בישראל חשוב ביותר לצורך אבחון יעיל של מחלות גנטיות

גרנט אירופי יוקרתי לתוכנית בייעוץ גנטי

פרופ' לינה באסל, מנהלת היחידה לגנטיקת ילדים במרכז שניידר, זכתה יחד עם שותפים ממדינות אחרות בגרנט האירופי היוקרתי *TEMPUS*. המענק מיועד להקמת תוכנית לימודי תואר שני בייעוץ גנטי באוניברסיטת תל אביב. מדובר בתוכנית של האיחוד האירופי התומכת בקידום השכלה גבוהה במדינות במזרח אירופה, מרכז אסיה, מערב הבלקן ואגן הים התיכון, בעיקר באמצעות פרויקטים של שיתוף פעולה עם אוניברסיטאות באירופה.

נדירות, מסבירה פרופ' באסל, "גילוי הגן האחראי לאפילפסיה קטלנית משפחתית מהווה אמצעי בעל ערך רב באבחון טרום לידתי ובמניעה של מחלה קשה זאת אצל צאצאים של זוגות בסיכון, וכן מהווה כלי חשוב בהבנת התהליך הביולוגי הגורם להתפתחות אפילפסיה". בשנים האחרונות זיהה צוות המכון הגנטי במרכז שניידר גן הגורם למחלה ניוונית קטלנית בילדים, גן הגורם למחלת הקשקשת של העור ולליקויי שיער, ושלושה גנים הגורמים לפיגור שכלי. בנוסף, צוות המכון הגנטי, יחד עם רופאים מהמכון הגסטרואנטרולוגי, זיהה גן האחראי על מחלת כבד חדשה בילדים הגורמת לעלייה ברמת השומנים בדם לאחר הלידה.

מלגה ע"ש לידיה אביתר למחקר בנושא ליקוי שמיעה נרכש בילדים לאחר השתלת כבד

לגסטרואנטרולוגיה, תזונה ומחלות כבד בשניידר, נצפו לאורך השנים האחרונות שלושה ילדים שעברו השתלת כבד ופיתחו ליקוי שמיעה לאחר ההשתלה - תופעה שאינה מתוארת במידה מספקת בספרות הרפואית. אחד מהם אף נזקק להשתלה של שתל השכלול לשיקום השמיעה. המחקר בא לבחון את שכיחות תופעת ליקוי השמיעה בקרב אוכלוסיית המושתלים שבמעקב במרפאה, ולבדוק האם קיים קשר בין ליקוי השמיעה לבין המחלה הבסיסית שהובילה להשתלה או הטיפול שלאחר ההשתלה. ההערכה היא כי שימוש בבסיס נתונים גדול, מתוך אוכלוסיית הילדים מושתלי הכבד המצויים במעקב בשניידר, עשוי לשפוך אור על התופעה.

במסגרת מלגה מטעם קרן לידיה אביתר, המוענקת פעמיים בשנה למתמחי מרכז שניידר לטובת עבודת מדעי היסוד שלהם לתואר מומחה ברפואת ילדים, זכה השנה מחקר הבדוק את הקשר בין ליקוי שמיעה נרכש בילדים לבין השתלת כבד. המחקר נערך על ידי ד"ר איילת מינץ, בהנחיית פרופ' יוסף אטיאס, מנהל המכון לנירופיזיולוגיה ואודיולוגיה, וד"ר יעל מוזר-גלזברג, רופאה בכירה במכון לגסטרואנטרולוגיה, תזונה ומחלות כבד. אובדן שמיעה סנסוריונרלי בילדות הוא גורם נכות משמעותי, בעל השלכות רבות וארוכות טווח על התפתחות השפה והדיבור והשפעה על ההתפתחות הרגשית והקוגניטיבית. במסגרת מרפאת מעקב אחר מושתלי כבד במכון

המלגה ע"ש אוריקי ז"ל

הוסמכה לבחור מדי שנה שני זוכים במלגות שנתיים על סך 5,000 שקלים כל אחת (ותודה לד"ר ברון-הרלב, פרופ' נטינוביץ, פרופ' באסל, רוחי גודינגר ומשפחת לוי על התעמקותם בכל הבקשות ובבחירה הלא פשוטה של הזוכים). השנה זכו במלגות מחקריהם של ד"ר ניר סוקולובר ושל ד"ר סיגל יונר, שתקציריהם מובאים בעמוד זה.

אורי לוי נפטר ביחידה לטיפול נמרץ ילדים בשניידר לאחר מאבק של שמונה חודשים במחלת ריאה קשה, שנבעה מפגות. להנצחת שמו החליטו הוריו להקים קרן מיוחדת, שתעניק מדי שנה בסמוך ליום 2.11, יום הולדתו של אוריקי, מלגות מחקר לחוקרים מכלל מקצועות הבריאות בתחומי נאונטולוגיה, רפואת ריאות וטיפול נמרץ. ועדה מקומית של מרכז שניידר

שיטה חדשנית למדידת אורך בפגים

פיתוח כלי חדש למדידת אורך של ילודים ותינוקות שאינם עומדים - זהו נושא מחקרו של ד"ר ניר סוקולובר, שסביבו מתקיים כיום בפגית שניידר פרויקט חדשני לשיפור המעקב אחר בריאות הפג והתפתחותו. שיטות המדידה הקיימות מבוססות על יישור התינוק על ידי הצמדתו למזרון ומדידה מכאנית באמצעות סרגלי מדידה שונים - שיטה מוגבלת הפוגעת בדיוק, באמינות ובנוחות המדידה, ולפיכך אינה מבוצעת כשיגרה. עבודתו של ד"ר סוקולובר מציעה טכניקה חדשה למדידת אורך התינוק, המושתתת על עקרון ראיית סטריאו, שבאמצעותו ניתן לקבוע מיקום תלת ממדי של עצמים בעזרת שתי תמונות דו ממדיות מזוויות מבט שונות על אותו עצם. בדרך זו ניתן גם למדוד מרחקים בין נקודות בשדה תלת ממדי, באמצעות שתי התמונות הדו ממדיות שלהן. מערכת המדידה כוללת שתי מצלמות סטילס דיגיטליות המחוברות ונשלטות על ידי מחשב. התינוק מצולם בשתי המצלמות בו זמנית. לאחר הצילום מסמנים על מסך המחשב שש נקודות אנטומיות על תמונת גוף התינוק, המגדירות ארבעה מקטעים על שטח הגוף. המחשב מודד מקטעים אלה ומחשב את אורך התינוק. מדידת תינוקות במערכת החדשה אינה כרוכה ביישור הרגליים ואינה מצריכה כל מגע עם התינוק. ניסוי קליני ראשון בפגיה הדגים אמינות ודיוק מצוינים של המערכת החדשה במדידת ילודים במיטה פתוחה. השלב הבא, המתקיים בימים אלה, נועד להוכיח קלינית את יכולת המערכת למדוד תינוקות ופגים בתוך אינקובטורים. הפרויקט מבוצע בשיתוף פרופ' משה פיליפ, מנהל המכון לאנדוקרינולוגיה וסוכרת במרכז שניידר, צוות חוקרים מהפקולטה להנדסת חשמל באוניברסיטת תל אביב בראשות פרופ' נחום קרייטי, וצוות פגית שניידר בראשותה של פרופ' לאה סירוטה.

תצורת מערכת מדידת האורך: שתי המצלמות (מוקפות באדום) מחוברות באמצעות כבלי USB למחשב הנייד (מוקף בירוק). אובייקט הכיול מוקף בכחול.

תפקודי ריאות בילדים עם ברונכיוליטיס

ציסטיק פיברוזיס, וביכולת הבדיקה להבחין בין תינוקות חולים לבריאים. מכאן, כי בדיקה זו יכולה לשמש ככלי לבדיקת חומרת המחלה ולהוות מדד אובייקטיבי להערכת השפעתם של טיפולים שונים.

לתינוקות בזמן מחלה חריפה, ומכאן הראשוניות של מחקר זה. בשלב הראשון נבדקו 29 ילדים עם אבחנה קלינית של ברונכיוליטיס חריפה בגילאי חודש עד שנה ללא מחלות רקע, ובשלב השני נבדקו 23 ילדים בריאים וחמישה חולים שחזרו לבדיקה נוספת לאחר הבראתם. אצל 55% מהתינוקות עם ברונכיוליטיס לעומת 91% מהילדים הבריאים הופקו תוצאות אמינות במדד ה-LCI ובנוסף נצפה שוני מובהק בתוצאות ה-LCI בין החולים לבריאים. ייחוד המחקר הוא בהדגמת ישימות בדיקת תפקודי ריאות בתינוקות בזמן מחלה חריפה (עד כה השימוש העיקרי של ערך ה-LCI היה בתינוקות עם

ברונכיוליטיס היא מחלה שכיחה הפוגעת לרוב בילדים עד גיל שנה ומהווה גורם מוביל לתחלואה ותמותה בתינוקות. הטיפול במחלה שנוי במחלוקת ונדון רבות בספרות. בשל קושי טכני למדוד תפקודי ריאה לתינוקות, מחקרים נאלצים לבחון תגובה לטיפולים שונים במחלה לפי פרמטרים קליניים כגון צורך בהנשמה מכנית, משך אשפוז וכדומה, ולא לפי מאפיינים פיזיולוגיים אמינים ואובייקטיביים. במעבדה לתפקודי ריאות בשניידר קיים מכשיר חדשני הבודק פינוי גז אציל (SF6) מהריאות. הבדיקה נקראת LCI (Lung Clearance Index). השיטה מאבחנת שינויים באחידות אזורי הריאות בתינוקות, ברמה רגישה ביותר, על ידי טכנולוגיה מתקדמת, ולמעשה מקבילה לבדיקת תפקודי ריאות במבוגרים. בחורף 2012/3 נערך בשניידר, במסגרת עבודת מדעי יסוד של ד"ר סיגל יונר, בראשות פרופ' חנה בלאו וד"ר פטריק שטפליר ובשיתוף כל מחלקות הילדים, מחקר שבדק תפקודי ריאות בילדים עם ברונכיוליטיס. יצוין כי מרכז שניידר הוא היחיד בארץ הבודק LCI בתינוקות. עד כה אין ניסיון בעולם בבדיקת LCI

ד"ר אלחנן נחום: מנהל היחידה לטיפול נמרץ

ד"ר נחום מחליף את ד"ר טומי שינפלד שפרש לגמלאות. ברכות לד"ר נחום ותודה לד"ר שינפלד שבחר להעביר מניסיונו הרב ברפואה היועצת בשניידר

הקוד האתי: נעים להכיר

בשיתוף אנשי אקדמיה בכירים - פרופ' אסא כשר וד"ר עלי בוקשפן, סיימה לאחרונה הנהלת כללית את ניסוח "הקוד האתי" של הארגון. הקוד הינו תעודת זהות ערכית ונורמטיבית של הארגון ומשקף את "רוח כללית" במיטבה. מעבר למטרות העסקיות, הקוד האתי משקף את האחריות החברתית של כללית ואת מחויבותה כלפי העובדים וכלפי הסביבה. חשוב לומר כי הקוד האתי החדש אינו בא לגרוע דבר מן הקודים האתיים המקצועיים החלים על עובדינו, בהיותם אנשי מקצוע המחויבים לקודים אתיים משלהם - מדובר בנדבך נוסף במאמץ של כללית ליצור תרבות ארגונית המשלבת מקצועיות, שירותיות ומצוינות ערכית ועסקית. מומלץ להיכנס ולצפות בקוד האתי ב"כלליט", לפי מילת החיפוש "קוד אתי".

ד"ר אלחנן נחום

ד"ר טומי שינפלד

מנהל חדש ליחידה לטיפול נמרץ במרכז שניידר: ד"ר אלחנן נחום מחליף בתפקיד את ד"ר טומי שינפלד, מייסד היחידה לטיפול נמרץ ומנהלה מיום הקמתה לפני למעלה מ-20 שנה. ד"ר שינפלד סיים את תפקידו כמנהל היחידה עם יציאתו לגמלאות, אך לשמחתנו ממשיך לעבוד בשניידר ברפואה היועצת וימשיך להעביר על כלולו מניסיונו הרב. ד"ר אלחנן נחום, בן 52 ותושב הוד השרון, נשוי ואב לשניים, שימש משנת 2003 עד למינוי החדש כסגן מנהל היחידה לטיפול נמרץ בבית החולים - יחידה המטפלת מדי שנה בכ-900 תינוקות, ילדים ובני נוער המצויים במצבים קריטיים ומסכני חיים. במקביל הוא מכהן כיו"ר האיגוד הישראלי לטיפול נמרץ בילדים משנת 2007, וכמרצה בכיר וחבר בפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל אביב. ד"ר נחום הוא בוגר הפקולטה לרפואה בטכניון, שירת בצה"ל בשירות קבע במגוון תפקידים בחיל הרפואה וסיים את שירותו הצבאי בדרגת סא"ל. את התמחותו ברפואת ילדים סיים במרכז שניידר ובהמשך עשה התמחות-על בטיפול נמרץ ילדים בקנדה, בבית החולים לילדים British Columbia שבונקובר. "הנהלת מרכז שניידר ואני מברכים על מינויו של ד"ר אלחנן נחום העובד בבית החולים מאז הקמתו", אמר פרופ' יוסף פרס, מנהל בית החולים, "אין לי ספק כי ניסיונו, כישוריו ואישיותו יביאו להצלחתו בתפקידו כמנהל היחידה לטיפול נמרץ". פרופ' פרס הוסיף כי "כולנו, כמו גם אלפי ילדים ובני משפחותיהם מרחבי הארץ והעולם, מודים לד"ר טומי שינפלד, מרופאי הילדים המעולים בישראל, על שנות פעילותו הרבות והפוריות בניהול היחידה לטיפול נמרץ, מוקירים אותו על מסירותו האינסופית, מקצוענותו הנודעת ברבים, מחשבתו המקורית והיצירתית ותרומתו למען בית החולים".

בחרנו את המצוינים מבין המצוינים

רחלי גבע ומטופלת

פרס מנכ"ל כללית לשנת 2013 הוענק לרחלי גבע, אחות אחראית במחלקת ילדים ג'

רחלי עובדת בשניידר משנת 1993, בשנים האחרונות כאחות אחראית ילדים ג'. בשנותיה כאחראית המחלקה חל שיפור באיכות הטיפול של הצוות הסיעודי כמו גם בשביעות הרצון של המטופלים ושל הצוות. עבודת הניהול של רחלי מאופיינת במערכת היחסים החמה שיצרה עם צוותה, במעורבות שלה ובהיותה זמינה וקשובה לכול גם מעבר לשעות העבודה. רחלי נחושה, אסרטיבית, עובדת עם "ראש גדול" ומקדמת נושאים משמעותיים במחלקה. באופן כזה הטמיעה את התיק הרפואי הממוחשב, הקמיליון, בצורה מעוררת הערכה.

עוד שנה חלפה, ושוב אותה התלבטות: כיצד בוחרים מצטיינים ספורים מבין עשרות ומאות שעשו עבודתם כה טוב במהלך השנה החולפת? כמו בכל שנה, הגיעו למחלקת משאבי אנוש עשרות המלצות על עובדים, שבלטו בעשייתם וזוכים על כך להערכה מחבריהם לעבודה.

ועדת המצוינות, המורכבת מחברי הנהלת שניידר ומנציגי ועד העובדים וועד הרופאים, נדרשה למשימה לא פשוטה - לבחור את המצוינים מבין המצוינים. זו גם הזדמנות להודות לכל העובדים שטרחו והתבוננו סביבם, איתרו את עמיתיהם העושים מעל ומעבר והמליצו עליהם. פרסי המצוינות ואותות ההוקרה יוענקו באירוע מיוחד במהלך חודש ינואר 2014. בחודש פברואר יתקיים טקס ארצי למצטיינים המקבלים את פרס מנכ"ל כללית.

שני עובדים זכו באות הוקרה מטעם הנהלת שניידר על פעילותם ועשייתם המקצועית הבולטת: **מירי קרונברג חסן**, מזכירה רפואית במכון הדמיה **ד"ר אריאל טננבאום**, רופא בכיר במכון לאנדוקרינולוגיה וסוכרת

פרס מנהל בית החולים לעובדים מצטיינים לשנת 2013 יוענק לשלושה עובדים: **יוליאנה אשל**, מנהלת השירות לרפיו בעיסוק בשניידר **אורי יגאזאן**, מחסנאי באספקה הסטרילית **נעמי קובץ**, עובדת המעבדה הרב-תחומית

מגן נגיד רוטרי הוענק לד"ר אפרת ברון-הרלב

ושוויונית לכל ילד, על שלחות חסרת פשרות להצלת חיי ילדים, על היוזמה לפרויקט משותף עם הרשות הפלסטינית לשיפור רפואת ילדים ועל טיפוח שיתוף פעולה בין הצוותים המקצועיים תוך דבקות במטרה האנושית הנעלה. מטרת כנס רוטרי להבנה בין-עדתית היא להעלות על נס את נושא הסובלנות ודו הקיום במדינת ישראל ולהוקיר אישים מהתחומים השונים על עשייתם למען קידום מטרה זו.

ד"ר אפרת ברון-הרלב, סגנית מנהל מרכז שניידר, קיבלה את מגן נגיד רוטרי לסובלנות לשנת 2013 מטעם ארגון רוטרי ישראל. המגן הוענק לחמישה אנשים וארגונים שפעלו בשנה האחרונה לקידום הסובלנות והשלום בין ישראל לשכנותיה ובתוך המגזרים השונים בארץ. במסגרת כנס רוטרי להבנה בין-עדתית שהתקיים במרכז פרס לשלום. מגן הנגיד הוענק לד"ר ברון-הרלב עבור מתן רפואה איכותית

סיעוד לומד ומלמד: אחיות מעצימות אחיות

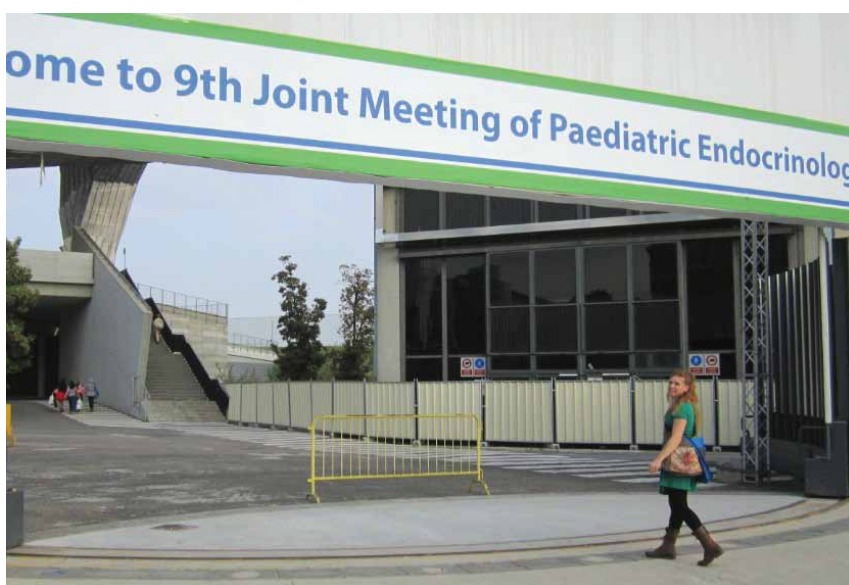
התקבלו מאחיות שהשתתפו בימי הלימוד, כמו גם פניות רבות למפגשים חוזרים והצעות לתחומי לימוד נוספים בכדי לאפשר לאחיות נוספות לקחת חלק בפעילות. זוהי מסגרת ייחודית, המאפשרת לאחיות להעצים אחיות בידע, במיומנויות ובמקצועיות, תוך ראייה הוליסטית המאפיינת את מקצוע הסיעוד.

מקצועי בסיעוד, תוכנית למידה והכשרה, המיועדת לכלל אחיות בית החולים ומועברת על ידי אחיות מומחיות, תחת השם "סיעוד לומד ומלמד". בשנת 2013 הנושאים הנלמדים היו תמיכה נשימתית לילד במחלקות האשפוז, הילד האונקולוגי במחלקות האשפוז, קרדיולוגיה, מורכבות הטיפול הסיעודי בילד חולה לב, טיפול בפצעים ובילד המטופל בדיאליזה. הדים חיוביים ביותר לתוכנית

אחיות העובדות בשניידר מחויבות למתן טיפול סיעודי איכותי, מיומן ובטוח, המבוסס על ידע רב, כישורי חשיבה, תכנון, קבלת החלטות ופתרון בעיות. מתוך הבנה זו, הנהלת הסיעוד בשניידר בראשות נורית ברוך רואה חשיבות בלימוד עדכני ומתמשך בנושאי סיעוד מגוונים. במסגרת תוכנית עבודה שנתיית של הנהלת הסיעוד נבנתה על ידי רחל גודינגר, מנהלת פיתוח

ESPE במילאנו: כנס אחד, גאווה כפולה!

בחג סוכות האחרון זכיתי להשתתף בכנס השנתי ESPE (European Society for Pediatric Endocrinology) שנערך במילאנו ואירח אנשי רפואה מכל העולם. היה זה כנס מרתק, שנתן לי סיבה כפולה לגאווה. כאחות, שמחתי לגלות שבמהלך הכנס התקיים לראשונה סימפוזיון ייעודי לאחיות העוסקות באנדוקרינולוגיית ילדים, שבו הציגו אחיות מרחבי העולם את תפיסת התפקיד שלהן, את חלקן בהתנהלות השוטפת של המרפאה ומחקרים שבהן הן שותפות. כמו כן הוחלט לנסות להקים פורום עולמי של אחיות אנדו. סימפוזיון האחיות נתן לי סיבה להתגאות במקצועי - מקצוע מוכר ומוערך בעולם, המהווה אבן יסוד בכל מחלקה ומרפאה. סיבה נוספת לגאווה היה הייצוג של רופאי המכון שלנו בכנס: פרופ' משה פיליפ, פרופ' שלומית שליטין, פרופ' ליאורה לזר, פרופ' ליאת דה-פריס, ד"ר יעל לבנטל וד"ר אלון פרפל, אשר הרצו, השתתפו במושב הכנס והציגו מחקרים. מי יודע, אולי בשנה הבאה משתתפי הכנס ייהנו גם מהרצאה של אחות משניידר...

גלית אשר

אחות אחראית מרפאה אנדוקרינית

ייצוג מכוּבד בכנס העמותה למחקר בסיעוד

בכנס ה-11 של העמותה הישראלית למחקר בסיעוד ייצגו את שניידר בהצלחה דלית פינטל, סגנית מנהלת הסיעוד, ותרצה שילר, מנהלת המערך ההמטו-אונקולוגי. ממצאי מחקרה של דלית, בנושא תדמית האחות הפדיאטרית בעיני עצמה, מראים כי האחיות במרכז שניידר מעריכות את מקצוען במידה רבה מאוד וכי ידע מקצועי, אמפתיה ומיומנויות תקשורת הן תכונות עיקריות הדרושות ליצירת תדמית מקצועית חיובית זו בעיני עצמן ובעיני הסביבה. ממחקרה של תרצה שילר, בנושא השפעת משתנים פסיכולוגיים וסביבתיים על היענות לטיפול בהורמון גדילה בקרב ילדים נמוכי קומה, עולה כי שיעור ההיענות לטיפול בילדים אלו הוא מבין הגבוהים בעולם הודות לתוכנית הדרכה ייחודית ועבודת הצוות הרב מקצועי.

למידה ארגונית למען בטיחות המטופל

במכון הלב, והאחות רויטל רחימה מאשפוז יום. • "מניעת פצע לחץ בעקבות שימוש בחוסם עורקים", הוגש במסגרת קורס ייעודי לחדר ניתוח וכירורגיה על ידי אורלי פיטוסי-רפאל, מנהלת הסיעוד בחדר ניתוח, והאחות אינה יוסמן מהמחלקה הכירורגית, ונבחר כפוסטר מצטיין. • "עידוד דיווחי 'כמעט אירוע' על ידי רוקחים" הוגש במסגרת קורס ייעודי לרוקחים על ידי הרוקחת עידית דה-פריס. • קורס ייעודי לאורתופדיה טרם הסתיים ומשתתפיו הם ד"ר איל מרכזו מהמרפאה האורתופדית והאחות אינה מיטרופונוב מהמחלקה הכירורגית. **בשני ימי עיון שנתיים** השתתפו 45 רופאים ואחיות שנחשפו לעולמות התוכן של בטיחות המטופל. **בשלושה ימי עיון** הציגו מקדמי התחום במחלקות השונות אירועים ו"כמעט אירועים" כבסיס למינוף תהליכי שיפור, כל אחד במחלקתו. בשניידר, בוגרי הקורסים ומקדמי התחום מהווים חוליה חשובה בהנחלת תרבות ארגונית בעלת ראייה רחבה, שאינה מחפשת "אשמים" אלא שואפת לעידוד הדיווח במטרה לאתר את גורמי הכשל, לשפר תהליכי עבודה ולהבטיח את בטיחות המטופל.

למידה ארגונית מהווה חלק מהחזון ומתוכניות העבודה של היחידה לניהול סיכונים ובטיחות המטופל, המקדמת את הנושא במרכז שניידר בשיתוף ההנהלה הראשית. במסגרת פעילות היחידה, למעלה מ-60 אנשי צוות עברו הכשרות שונות במהלך 2013. **בשתי סדנאות גישור** השתתפו עשרה אנשי צוות, אחיות, רופאים, עו"סיות ונציגה של פניות הציבור, שרכשו כלים לניהול משברים וטיפול באירועים חריגים. **חמישה קורסים ייעודיים** עסקו בהבנת הגורמים לכשלים בטיפול הרפואי: הכרת הטעויות השכיחות, חשיבות דיווחי אירוע ו"כמעט טעות" כבסיס לקידום תהליכי שיפור והכשרה לביצוע תחקיר. עבודות הגמר שהוגשו משקפות יישום הליכי שיפור למען בטיחות המטופל: • "השכבה בטוחה של הילד על מיטת הניתוח", במסגרת קורס ייעודי למנהלי סיכונים, על ידי ד"ר אבינעם פירוגובסקי, מנהל היחידה, עידית רונן, אחות מרכזת התחום, וסגלית רזנפלד, אחות היחידה. • "יישום הליך בקרה למתן קומדין בילדים וכתובת חוברת הדרכה להורים", במסגרת קורס ייעודי לפדיאטריה, על ידי צוות מכון הלב: ד"ר אלכס לוונטל, ריקי שטיין, אחות אחראית

בני הנוער שלנו למען ילדים שלנו

שון אוהיון בת ה-17, תלמידת תיכון בן-גוריון בפתח תקוה, יזמה וארגנה בהתנדבות ערב התרמה מיוחד במינו, בעזרתה של מזל צומעי ובשיתוף אגף החינוך בעירייה. האירוע כלל הצגה שכתבה שון על ילדה חולת סרטן, "10 משימות ב-10 ימים", בבימוי אדי מוכתר, והופעות של נתן גושן ופיני פולטוב. הכרטיסים נמכרו לבני נוער בעיר ומחוצה לה, ואולם שרת בעיר היה מלא עד אפס מקום. תודה מכל הלב לשון שחיממה לכולנו את הלב.

ארנסט אנד יאנג – בלי חשבון!

לאורך השנה אנו זוכים לארח במרכז הסטארלייט את עובדי ארנסט אנד יאנג, הפירמה גדולה בישראל לראיית חשבון, מיסים, ייעוץ עסקי וליווי עסקאות. עובדי החברה מגיעים מלאי מרץ, מפעילים דוכני יצירה, עמדות משחק וחלוקת מתנות. והילדים? הם נהנים מכל רגע.

זה נשמע נהדר: פינת מוסיקה לזכר פרדי סגראיי

בזכות תרומה יפה של משפחת סגראיי ממילאנו, לזכר פרדי סגראיי ז"ל, הקמנו פינת מוסיקה בסטארלייט ובה תופים אלקטרוניים, פסנתר חשמלי ועמדת שירה. נפלא לראות את הילדים והמבוגרים צוללים ביחד אל תוך עולם הצלילים, נהנים ונרגעים.

פועלים למען הקהילה

מצטייני מוקד "פועלים בטלפון" החלטו שיום המצטיינים השנתי יהיה שונה: לא עוד טיולים וצ'ופרים לעובדים אלא יום שכולו נתינה. המצטיינים עברו קורס ליצנות רפואית ובסיומו הגיעו אלינו מחופשים לליצנים, חילקו מתנות ושימחו את הילדים, ההורים והצוות.

"ארץ הסיפורים" הפכה למציאות

בזכות נדיבותם ותמיכתם של בנק הפועלים, קרן ברכה, קרן שביקשה להישאר אנונימית וחברת העיצוב BOHO, הצלחנו לחדש ולשדרג את חדר הספרייה בסטארלייט. התוצאה היא "ארץ הסיפורים": מקום נעים, נינוח וממוחשב לרווחת הילדים והמשפחות. ניתן להשאל ספרים, משחקי קופסה וסרטים לכל גיל ובשפות שונות.

תרומה שמחזיקה מים מ-IDE טכנולוגיות

מזה זמן רב שאנו חולמים על חידוש הסטארלייט – מרכז פעילות חווייתי המשרת כ-15 שנה את ילדי שניידר. לאחרונה, בזכות המתנדב איתמר וולקוב, קיבלנו תרומה מכובדת למטרה זו מחברת IDE טכנולוגיות, מובילה עולמית בטכנולוגיות מים. סמנכ"ל החברה עודד ויגרצין הגיע לביקור בסטארלייט והביע התרגשות מהמקום ומהעשייה למען הילדים.

עמותת "ילדים שלנו" פועלת למען הילדים ובני משפחותיהם מיום היווסדו של בית החולים. רוצים להתעדכן מדי יום בפעילות העמותה למען ילדי שניידר? רוצים להיות שותפים לעשייה? זה מאוד פשוט: היכנסו לדף הפייסבוק ולאינסטגרם של העמותה **OUR CHILDREN** ועשו לנו "לייק".
לתרומות ו/או התנדבות: טל' 03-9253802 או 03-9217880

בת 12 שהחלימה ממחלת הסרטן יזמה מרתון למען ילדי שניידר

באמצעות תרומות לטובת בית החולים. הפעם, יחד עם שותפיו לריצה, הקים דניאל קמפיין אינטרנטי והצליח לגייס באמצעותו מעל למאה אלף ש"ח עבור "פרויקט אורלי רוז". זינה ברמן, סבתה של אורלי ויו"ר עמותת הידידים בלונדון, הצטרפה לקילומטר האחרון של הריצה יחד עם נכדיה. סיום המרתון צוין בהפנינג רב משתתפים של משפחות הרצים, חבריהם וילדיהם, ובמהלכו הוענקו לרצים מדליות הנושאות את לוגו המרתון.

ריצת מרתון ממודיעין למרכז שניידר, בהשתתפות 25 רצים ובליווי רוכבי אופניים, התקיימה בחג החנוכה ביוזמה של אורלי רוז בת ה-12, אשר טופלה עד לפני מספר חודשים במחלקה האונקולוגית. אורלי יזמה את הפרויקט מתוך רצון לגייס כספים לרווחת הילדים המטופלים בבית החולים, ובשאיפה לגייס את המשאבים הדרושים להקמת מתחם פעילות חווייתי לילדים המטופלים. דניאל, אביה של אורלי, השתתף בעבר במספר מרתונים וגייס

בדברי הברכה והתודה שלה למשפחת רוז ולרצים ציטטה ד"ר אפרת ברון-הרלב, סגנית מנהל בית החולים, משירו של אריק איינשטיין "אני ואתה נשנה את העולם", והוסיפה: "עם אנשים כמכם, אכן ניתן לעשות את השינוי. מתוך החולי והכאב הצליחה אורלי, ביוזמתה הנפלאה, להביא תקווה ואור לילדים המטופלים". תודה מקרב לב למשפחת רוז, לרצים ולרוכבי האופניים שלקחו חלק באירוע המיוחד הזה. תודה והוקרה מיוחדות לאגף התנועה של משטרת ישראל, למשטרת מודיעין, למשטרת פתח תקוה, ליומי מעזר מציון על ליווי באמבולנס לאורך כל הדרך, ולכל מי שהתנדב ותרם להצלחת ההפנינג: סטודיו דרור כץ על צילום האירוע, רועי ושי מבטוקדה על סדנת המתופפים וקרייזי בלון על הבלונים.

להתמודד עם הסרטן - בסרט ובמציאות

"עץ או פלי", סרט על כוחה של חברות בזמן התמודדות עם מחלת הסרטן, מהווה יוזמה ייחודית של המרכז החינוכי בבית החולים. הפקת הסרט התאפשרה בזכות תרומתו של יאנק דרנר לעמותת נאמני מרכז שניידר, לזכרה של אשתו האהובה הלנה, גיבורת שואה. בתרומתו זו, לכבוד יום הולדתה ה-90, סגר יאנק מעגל - לאחר שנכדתו טל חלתה, טופלה במחלקה האונקולוגית במרכז שניידר וניצחה את המחלה.

הסרט מספר על צור ושחר, שני חברים בגיל העשרה, שאחד מהם חלה במחלת הסרטן. נקודת המוצא של הסרט היא חשיבותה של החברות כערך מוביל בתהליך ההתמודדות עם המחלה ועם הטיפולים הממושכים. הסרט מהווה חלק מפרויקט "חזרה לקהילה" - ביקורים בכיתות של ילדים חולי סרטן, המתקיים במחלקה האונקולוגית בבית החולים בהשתתפות אחיות, מורות ועובדות סוציאליות מהמערך ההמט-אונקולוגי. כחלק מהפרויקט, הסרט יוצג לחברים לכיתה של הילדים החולים. הסרט "עץ או פלי" הופק על ידי ארבל הפקות בבימויו של אדם דויטש. תודה מיוחדת לברי סחרוף, אשר נרתם מספר פעמים בעבר למען פעילותו של המרכז החינוכי וניאות גם הפעם לתרום את חלקו בסרט.

חברי עמותת נאמני מרכז שניידר מלווים את פעילות בית החולים בהתנדבות מאז היווסדו ומסייעים בפיתוחו ובקידומו. אתם מוזמנים ליצור קשר בטל' 03-9221748 או באינטרנט: www.friendsofschneider.org.il חפשו אותנו גם בפייסבוק!

פאָדל

מרכז שניידר לרפואת ילדים
www.schneider.org.il